

amaze

Εκπαιδεύοντας το Μέλλον:

Σεξουαλική Εκπαίδευση

για Επαγγελματίες

Εκπαιδεύοντας το Μέλλον:
Σεξουαλική Εκπαίδευση για Γονείς, Εκπαιδευτικούς και
Επαγγελματίες

σεξουαλική εκπαίδευση
για όλες τις ηλικίες

Advocates
for Youth

Rights. Respect. Responsibility.

amaze

δίκτυο
για τα δικαιώματα
του παιδιού

network
for children's
rights

Πέρα από λόγια και συμβόλαια

Beyond words and conventions

**Δείτε τα βίντεο εδώ
και επισκεφτείτε
την Ως Αιδώ**

youtube
channel

www.osaido.org

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Εισαγωγή	3
• Ερωτήσεις αναστοχασμού για επαγγελματίες στο προσφυγικό και μεταναστευτικό πεδίο	4
• Προσεγγίσεις με επίκεντρο τα εκπαιδευόμενα άτομα	5
• Αντιμετωπίζοντας το τραύμα στην σεξουαλική εκπαίδευση νεαρών ατόμων με μεταναστευτικό και προσφυγικό υπόβαθρο	9
• Τρόποι ενθάρρυνσης συμμετοχής νεαρών ατόμων	11
• Πρακτικά σημεία για την υλοποίηση της εκπαίδευσης	15
• Παράδειγμα εισαγωγικού μαθήματος	17
• Πλοήγηση πολιτισμικών και θρησκευτικών αξιών στη σεξουαλική εκπαίδευση με νεαρά άτομα με μεταναστευτικό ή/και προσφυγικό υπόβαθρο	19
• Συχνές ερωτήσεις & πολιτισμικά ευαίσθητες απαντήσεις	21
• Πώς να αντιμετωπίσετε γονείς / κηδεμόνες που διαφωνούν με τη σεξουαλική εκπαίδευση	24
• Πηγές	26

Εισαγωγή

Η εργασία με έφηβα και νεαρά άτομα με προσφυγικό και μεταναστευτικό υπόβαθρο απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή, ενσυναίσθηση και επίγνωση των σύνθετων εμπειριών που φέρουν μαζί τους. Πολλά από αυτά τα νεαρά άτομα έχουν βιώσει απώλειες, βία, ξεριζωμό και άλλες τραυματικές καταστάσεις, οι οποίες επηρεάζουν τον τρόπο που σχετίζονται με το σώμα, την ταυτότητα, τις σχέσεις και τη σεξουαλικότητά τους.

Η σεξουαλική εκπαίδευση σε αυτό το πλαίσιο δεν μπορεί να είναι «ουδέτερη» ή τυπική. Πρέπει να είναι ενημερωμένη για το τραύμα, πολιτισμικά ευαίσθητη, και πάντα με σεβασμό στις προσωπικές και συλλογικές εμπειρίες αυτών των νεαρών ατόμων. Παράλληλα, πρέπει να αναγνωρίζεται ότι η επαφή με τόσο βαθιές και δύσκολες ιστορίες μπορεί να έχει συναισθηματικό και ψυχικό κόστος για τα άτομα που εργάζονται στις σχετικές δομές. Είναι σημαντικό να δίνουμε χώρο στα ίδια τα άτομα που εκπαιδεύουν να επεξεργάζονται τα δικά τους συναισθήματα, να αναγνωρίζουν τα όριά τους και να αναζητούν στήριξη όταν χρειάζονται. Η φροντίδα των άλλων προϋποθέτει τη φροντίδα του εαυτού. Γιατί όταν νιώθουμε ασφαλείς, γινόμαστε τα ενήλικα άτομα εμπιστοσύνης που χρειάζονται τα νεαρά άτομα για να ανοίξουν διάλογο γύρω από τη σεξουαλικότητα, τις σχέσεις και τα δικαιώματά τους.

Οι στόχοι μας:

- Παροχή βασικών πληροφοριών και πηγών για θέματα σεξουαλικότητας
- Έντοπισμός στρατηγικών για να βάλετε στο επίκεντρο τα νεαρά άτομα κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή της εκπαίδευσης
- Παροχή εργαλείων και πηγών που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να δημιουργήσετε ένα μαθησιακό περιβάλλον που μεγιστοποιεί τη συμμετοχή των μαθητών και των μαθητριών
- Δεν μπορούμε να καλύψουμε όλα τα ζητήματα, αλλά εστιάζουμε στην υποστήριξη της σεξουαλικής εκπαίδευσης
- Σας ενθαρρύνουμε να αναζητήσετε επιπλέον εκπαίδευση και υποστήριξη

Ερωτήσεις αναστοχασμού για επαγγελματίες στο προσφυγικό και μεταναστευτικό πεδίο

Γνώσεις & αντιλήψεις

- Ποια είναι η πρώτη μου σκέψη όταν ακούω τις λέξεις «σεξουαλική εκπαίδευση» και «άτομα με προσφυγικό ή μεταναστευτικό υπόβαθρο» στην ίδια πρόταση;
- Ποιες προκαταλήψεις ή στερεότυπα κουβαλάω (συνειδητά ή ασυνειδητά) για την κουλτούρα, τις σχέσεις ή τη σεξουαλικότητα των ατόμων με προσφυγική εμπειρία;
- Τι γνωρίζω πραγματικά για τις πολιτισμικές και θρησκευτικές αντιλήψεις γύρω από το φύλο και τη σεξουαλικότητα αυτών των κοινοτήτων;

Συναισθήματα & αντιδράσεις

- Πώς νιώθω όταν έρχομαι σε επαφή με τις προσωπικές ιστορίες τραύματος που μοιράζονται τα νεαρά άτομα;
- Πότε ήταν η τελευταία φορά που ένιωσα συναισθηματική εξάντληση ή "φόρτιση" στη δουλειά μου; Τι με βοήθησε να το διαχειριστώ;
- Ποια είναι τα όριά μου; Πώς τα αναγνωρίζω και τα προστατεύω;

Σχέση με τα νεαρά άτομα

- Τι κάνω για να χτίσω σχέση εμπιστοσύνης με ένα νεαρό άτομο που μπορεί να έχει βιώσει κακοποίηση ή τραύμα;
- Πώς αντιδρώ όταν ένα νεαρό άτομο δεν θέλει να συμμετέχει σε μια δραστηριότητα; Μπορώ να το δω ως μήνυμα ασφάλειας;
- Ακούω περισσότερο ή μιλώ περισσότερο στις αλληλεπιδράσεις μου;

Επαγγελματική πρακτική

- Πώς εφαρμόζω την προσέγγιση της εκπαίδευσης με επίγνωση του τραύματος (trauma-informed practice) στην καθημερινή μου εργασία;
- Δίνω χώρο σε διαφορετικές μορφές έκφρασης φύλου, ταυτότητας φύλου ή ρομαντικού/σεξουαλικού προσανατολισμού μέσα στις ομάδες μου;
- Πότε ήταν η τελευταία φορά που αναζήτησα υποστήριξη, εποπτεία ή επιμόρφωση για την ψυχική μου φροντίδα ως επαγγελματία;

Προσεγγίσεις με επίκεντρο τα εκπαιδευόμενα άτομα

Ταυτότητα

Όταν δουλεύουμε με παιδιά και έφηβα άτομα με μεταναστευτικό ή προσφυγικό υπόβαθρο, ειδικά όσα προέρχονται από συντηρητικά θρησκευτικά περιβάλλοντα, είναι κρίσιμο να προσεγγίζουμε τη σεξουαλική εκπαίδευση με επίκεντρο το άτομο και πλήρη επίγνωση της σύνθετης ταυτότητάς του που επηρεάζει τις εμπειρίες τους, τις ανάγκες τους και τις αλληλεπιδράσεις τους με τις/τους παρόχους υπηρεσιών. Παράγοντες όπως η πολιτισμική και θρησκευτική ταυτότητα, οι ρόλοι των φύλων, η ηλικία, η οικογενειακή δυναμική, η νομική κατάσταση, οι ψυχικές και σωματικές προκλήσεις, η γλωσσική επάρκεια και η κοινωνικοοικονομική συνθήκη επηρεάζουν βαθιά το πώς αυτά τα παιδιά αντιλαμβάνονται το σώμα τους, τις σχέσεις και τη σεξουαλικότητα. Η ενσυναίσθηση, η κατανόηση και η πολιτισμική επάρκεια είναι θεμέλιοι λίθοι για να χτίσουμε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον όπου μπορούν να νιώσουν ασφάλεια, αποδοχή και να αποκτήσουν υγιή σεξουαλική συνείδηση.

Πολιτισμική & εθνοτική ταυτότητα

Θρησκευτική & πνευματική ταυτότητα

**Ταυτότητα φύλου & ρομαντικός/
σεξουαλικός προσανατολισμός**

Ηλικία & γενεακή κατάσταση

Οικογένεια & κοινωνική δομή

Νομικό & μεταναστευτικό καθεστώς

Κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο

Τραύμα & ψυχική υγεία

Γλώσσα & γραμματισμός

Ένταξη & πιέσεις προσαρμογής

**Κινητικές, αισθητηριακές &
αναπτυξιακές αναπηρίες**

Επιρροές

Οι αξίες, στάσεις και συμπεριφορές των νεαρών ατόμων με προσφυγικό ή μεταναστευτικό υπόβαθρο διαμορφώνονται από μια περίπλοκη μίξη πολιτισμικών, θρησκευτικών, κοινωνικών και ψυχολογικών επιρροών. Η οικογενειακή πίεση για συμμόρφωση με παραδοσιακούς ρόλους, τα ταμπού γύρω από τη σεξουαλικότητα, το τραύμα από εμπειρίες μετανάστευσης, η αβεβαιότητα λόγω νομικού καθεστώτος και οι δυσκολίες ένταξης δημιουργούν ένα φορτισμένο περιβάλλον, όπου τα νεαρά αυτά άτομα συχνά νιώθουν διχασμένα μεταξύ ταυτότητας καταγωγής και νέας κοινωνίας. Η εκπαιδευτική εμπειρία επηρεάζεται επίσης από γλωσσικά εμπόδια, διακεκομμένη φοίτηση και μη συμμετοχικά μοντέλα μάθησης. Παράλληλα, η έκθεση στα social media και η ανάγκη για αίσθημα του «ανήκειν» παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ψυχοκοινωνική τους εξέλιξη. Η κατανόηση αυτών των πολυεπίπεδων επιρροών είναι απαραίτητη για να σχεδιάσουμε παρεμβάσεις που να είναι ευαίσθητες, ουσιαστικές και αποτελεσματικές.

Πολιτισμική και θρησκευτική αγωγή

Τραύμα και εμπειρίες μετανάστευσης

Πιέσεις ενσωμάτωσης και συγκρούσεις ταυτότητας

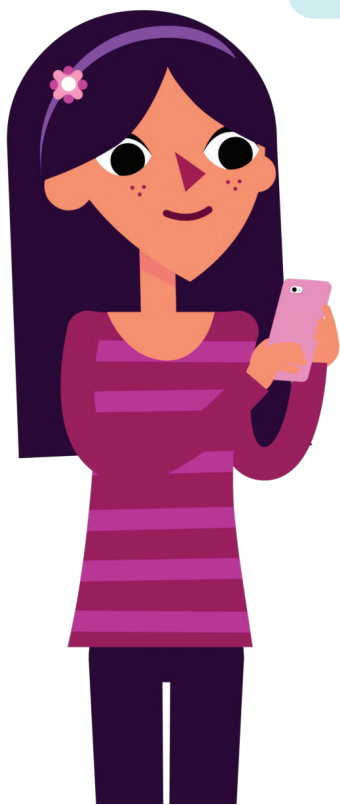
Νομικές και οικονομικές πιέσεις

Έμφυλες δυναμικές

Εκπαιδευτικό υπόβαθρο

Κοινωνική απομόνωση έναντι Ανήκειν

Επιρροές από τα media και τα κοινωνικά δίκτυα

Γνώσεις και εμπειρίες

Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε τις προϋπάρχουσες γνώσεις (σωστές και λανθασμένες) που μπορεί να έχουν τα νεαρά άτομα, καθώς και τις εμπειρίες που έχουν βιώσει σε σχέση με τη σεξουαλικότητα. Πολλά από αυτά προέρχονται από πλαίσια όπου η σεξουαλική εκπαίδευση είναι ταμπού, με αποτέλεσμα να υπάρχουν σημαντικά κενά, μύθοι και πιθανό τραύμα.

I. Προϋπάρχουσες γνώσεις (σωστές και εσφαλμένες)

A. Βιολογική & αναπαραγωγική υγεία

Πιθανές σωστές γνώσεις:	Συχνές παρανοήσεις/ μύθοι:
Βασική κατανόηση της εφηβείας (π.χ. περίοδος, αλλαγή φωνής) μέσω οικογένειας ή συνομήλικων ατόμων. Επίγνωση ότι η εγκυμοσύνη προκύπτει από το σεξ (όχι πάντα με σωστή κατανόηση του πώς). Κάποια εξοικείωση με θρησκευτικές ή πολιτισμικές νόρμες για τον γάμο και την σεμνότητα.	«Δεν μένεις έγκυος την πρώτη φορά που κάνεις σεξ.» «Η έμμηνος ρύση είναι κάτι βρώμικο ή ντροπιαστικό.» «Τα αντισυλληπτικά προκαλούν στειρότητα ή είναι για 'εύκολες' γυναίκες.»

B. Φύλο & σεξουαλική ταυτότητα

Πιθανές σωστές γνώσεις:	Συχνές παρανοήσεις/ μύθοι:
Γνώση για τα δίπολα φύλου (συνήθως με άκαμπτες νόρμες). Επίγνωση της ύπαρξης ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων (συχνά ως "αμαρτωλά" ή "δυτικά").	«Το να είσαι ομοφυλόφιλος/η είναι επιλογή ή ψυχική ασθένεια.» «Δεν υπάρχουν τρανς άτομα στον δικό μας πολιτισμό.» «Η παρθενία φαίνεται από φυσικά σημάδια στο σώμα.»

Γ. Συναίνεση & σχέσεις

Πιθανές σωστές γνώσεις:	Συχνές παρανοήσεις/ μύθοι:
Κατανόηση της συναίνεσης στον γάμο (χωρίς πάντα σαφή διάκριση μεταξύ πίεσης και συμφωνίας). Ενστικτώδης γνώση ότι οι αναγκαστικοί γάμοι είναι προβληματικοί.	«Ένας σύζυγος δεν μπορεί να βιάσει τη γυναίκα του.» «Αν δεν αντισταθείς σωματικά, δεν είναι βιασμός.» «Αν φλερτάρεις ή φοράς 'προκλητικά' ρούχα, το προκαλείς.»

Δ. Σεξουαλική βία & εκμετάλλευση

Πιθανές σωστές γνώσεις:	Συχνές παρανοήσεις/ μύθοι:
Γενική κατανόηση ότι η σεξουαλική κακοποίηση είναι λάθος. Χωρίς τη γνώση εννοιών όπως το grooming ή ο εξαναγκασμός.	«Μόνο ξένοι διαπράττουν βιασμό.» «Τα αγόρια δεν μπορούν να είναι θύματα σεξουαλικής βίας.»

II. Πιθανές σεξουαλικές εμπειρίες

Πολλά παιδιά και έφηβα άτομα με μεταναστευτικό ή προσφυγικό υπόβαθρο – ιδίως τα ασυνόδευτα άτομα – έχουν ζήσει τραυματικές ή εμπειρίες εκμετάλλευσης

Παιδικός/αναγκαστικός γάμος

- Κορίτσια παντρεύονται σε μικρή ηλικία για «προστασία» ή για την τιμή της οικογένειας.
- Αγόρια πιέζονται να παντρευτούν για λόγους οικονομικής σταθερότητας.

Σεξουαλική βία & εκμετάλλευση

- Κατά τη μετανάστευση: σεξ για επιβίωση, trafficking, βιασμοί από διακινητές.
- Σε καταυλισμούς: έκθεση σε κακοποίηση λόγω έλλειψης ασφάλειας.
- Στις χώρες υποδοχής: grooming από «προστάτες» που υπόσχονται ασφάλεια.

Δίωξη λόγω ΛΟΑΤΚΙ+ ταυτότητας

- Νεαρά άτομα που διώκονται λόγω της σεξουαλικής/έμφυλης ταυτότητάς τους.
- Φόβος «outing» σε καταλύματα ή σχολεία στην Ελλάδα.

Έλλειψη πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη

- Δεν είχαν ποτέ σεξουαλική εκπαίδευση ή υπηρεσίες υγείας.
- Αθεράπευτα ΣΜΛ ή ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες λόγω ντροπής ή άγνοιας.

Πολιτισμική πίεση και τιμή

- Έντονος φόβος ότι το προγαμιαίο σεξ «ντροπιάζει» την οικογένεια.
- Κρυφές σχέσεις που οδηγούν σε ριψοκίνδυνες συμπεριφορές.

Έκθεση σε πορνογραφία

- Ορισμένα άτομα μπορεί να έχουν δει την πορνογραφία ως τη μόνη τους «σεξουαλική διαπαιδαγώγηση», γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε διαστρεβλωμένες αντιλήψεις σχετικά με τη συναίνεση και την απόλαυση.

Ιατρικές πρακτικές

- Ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων (ανδρικός/γυναικείος).
- Διαφορετικές μορφές ιατρικών πρακτικών (Αγιουρβέδα, παραδοσιακές ιατρικές θεραπείες).
- Έλλειψη εμπιστοσύνης σε υπηρεσίες και ιατρικά συστήματα.

Αντιμετωπίζοντας το τραύμα στην σεξουαλική εκπαίδευση νεαρών ατόμων με μεταναστευτικό και προσφυγικό υπόβαθρο

Πόλεμος & βία

Έμφυλη βία

Διάσπαση οικογένειας

Επικίνδυνες διαβάσεις

Εκμετάλλευση & εμπορία ανθρώπων

Κράτηση & απανθρωποποίηση

Συνθήκες διαβίωσης

Θεσμική κακοποίηση

Κοινωνική απομόνωση

Νομική αβεβαιότητα

Θρησκευτικός διωγμός

Ηθικός τραυματισμός

Απώλεια ονείρων για το μέλλον

Βασικές επιπτώσεις στην σεξουαλική εκπαίδευση

Καταστάσεις που ενεργοποιούν το τραύμα (triggers):

- Θέματα όπως η συναίνεση μπορεί να ανακαλέσουν εμπειρίες κακοποίησης.
- Μαθήματα ανατομίας μπορεί να προκαλέσουν ντροπή ή κάποια τραυματική αντίδραση (απόσυρση, απώλυση κτλ).

Πολιτισμική σύγκρουση:

- Η διδασκαλία για τα ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιώματα ή την ισότητα φύλων μπορεί να προκαλέσει φόβο κοινωνικού αποκλεισμού.

Βιολογική επιβίωση vs μάθηση:

- Πολλά νεαρά άτομα δίνουν προτεραιότητα στην εργασία ή τον γάμο έναντι της εκπαίδευσης («Χρειάζομαι χαρτιά, όχι προφυλακτικά»).

Τροποποιήσεις στην προσέγγιση με επίγνωση του τραύματος:

- Ανώνυμη συμμετοχή (γραπτές ερωτήσεις, ψηφοφορίες).
- Αποφύγετε ρεαλιστικές/γραφικές εικόνες (χρησιμοποιήστε σκίτσα, όχι κλινικές φωτογραφίες).
- Παρουσιάστε τα μαθήματα ως «δεξιότητες επιβίωσης» (π.χ. «Πώς να καταγγείλεις κακοποίηση στην Ελλάδα»).

Για περισσότερες πληροφορίες
πάνω στη διαχείριση του τραύματος
δείτε τον Οδηγό Σεξουαλικής
Εκπαίδευσης με Επίγνωση
του Τραύματος

<https://www.osaido.org/wp-content/uploads/2025/05/Odigos-sexualikis-ekpaideysis-me-epignosi-traumatatos.pdf>

Τρόποι ενθάρρυνσης συμμετοχής νεαρών ατόμων

Ι. Βασικές στρατηγικές

1 Πρώτα χτίζουμε εμπιστοσύνη

Δραστηριότητα «Διπλός καθρέφτης»:

Τα νεαρά άτομα γράφουν πολιτισμικές αξίες της χώρας καταγωγής τους (στην αριστερή πλευρά μιας αφίσας) και της χώρας υποδοχής (στη δεξιά).

Συζήτηση: «Πώς μπορούμε να σεβαστούμε και τις δύο; Πού συναντιούνται;»

Στόχος: Ενίσχυση της ταυτότητάς τους, ενώ παράλληλα εισάγονται στις νόρμες της χώρας φιλοξενίας.

2 Ουδέτερη γλώσσα χωρίς προσωπικές αναφορές

Ενδεικτικά σενάρια:

- «Στην [χώρα υποδοχής], ο νόμος/το σύστημα υγείας λέει _____. Ίσως να διαφέρει απ' ό,τι έχεις ακούσει. Ας δούμε γιατί αυτό είναι σημαντικό εδώ.»
- «Δεν χρειάζεται να συμφωνείς, αλλά το να το γνωρίζεις μπορεί να σε βοηθήσει να μείνεις ασφαλής.»

3 Κανόνες συνύπαρξης με επίγνωση του τραύματος

Σύστημα «Κόκκινη/πράσινη κάρτα»:

Τα νεαρά άτομα σηκώνουν πράσινη (άνεση), κίτρινη (χρειάζομαι διάλειμμα) ή κόκκινη (σταματήστε το θέμα) κάρτα κατά τη διάρκεια των συζητήσεων.

II. Δραστηριότητες εμπλοκής

1

«Μύθος ή πραγματικότητα» (ανώνυμα)

Πώς: Τα νεαρά άτομα γράφουν σε post it μύθους γύρω από το σεξ/την υγεία από την κουλτούρα τους (π.χ. «Τα προφυλακτικά είναι χαράμ»).

Τα ταξινομούν: «Αυτό πιστευόταν στη χώρα μου» vs «Αυτό είναι επιστημονικό γεγονός εδώ».

Συζήτηση: Χρησιμοποιήστε οδηγίες από ΠΟΥ/UNESCO για να καλύψετε τα κενά.

Γιατί: Οι μύθοι απο-προσωποποιούνται με αποτέλεσμα να μειώνεται η ντροπή.

2

Παιχνίδι ρόλων – «Στήλη συμβουλών»

Πώς: Τα νεαρά άτομα γράφουν ανώνυμες ερωτήσεις (π.χ. «Ο φίλος μου λέει ότι είναι υποχρέωσή μου να κάνουμε σεξ – τι να κάνω;»).

Μικρές ομάδες γράφουν απαντήσεις βασισμένες στον νόμο της χώρας και την πολιτισμική προσαρμογή (π.χ. «Στην Ελλάδα, η συναίνεση είναι υποχρεωτική. Θα μπορούσατε να δείτε έναν/μία σύμβουλο μαζί;»).

3

«Συνεχές αξιών»

Πώς: Τοποθετήστε τρεις ταμπέλες στο χώρο με τις παρακάτω φράσεις: «Συμφωνώ», «Διαφωνώ», «Δεν είμαι σίγουρος/ή».

Διαβάστε δηλώσεις (π.χ. «Οι γυναίκες πρέπει να προτείνουν τη χρήση προφυλακτικού»). Τα νεαρά άτομα πάνε στη θέση που αντιστοιχεί στη γνώμη τους και συζητούν.

Κλειδί: «Πώς πιστεύετε ότι αυτό θα αντιμετωπιζόταν στη χώρα σας; Και εδώ;»

4

«Κυνήγι Θησαυρού» στο σύστημα υγείας

Πώς: Τα νεαρά άτομα ερευνούν τοπικές υπηρεσίες σεξουαλικής υγείας (κλινικές, γραμμές βοήθειας) και παρουσιάζουν τρόπους προσέγγισης.

Σενάριο: «Στην [χώρα υποδοχής], αυτές οι υπηρεσίες είναι εμπιστευτικές – ακόμα και για άτομα χωρίς έγγραφα.»

III. Πολιτισμικά προσαρμοσμένες τεχνικές

1 Ιστορίες τρίτων

Παράδειγμα: Συζητήστε έναν φανταστικό χαρακτήρα, τον «Αχμέτ», που πιέζεται να παντρευτεί σε νεαρή ηλικία.

Ερωτήσεις: «Τι περιμένει η οικογένειά του; Ποιες επιλογές έχει εδώ;»

Τα νεαρά άτομα εργάζονται σε ομάδες και δημιουργούν ιστορίες με φανταστικούς χαρακτήρες σε πολιτισμικά «διχασμένες» καταστάσεις. Ανταλλάσσουν τις ιστορίες και αναπτύσσουν στρατηγικές υποστήριξης.

2 Γέφυρες πολιτισμικών αξιών

Δραστηριότητα: «Αφίσα κοινών αξιών»

Αναζητήστε σημεία σύγκλισης μεταξύ χώρας καταγωγής και υποδοχής (π.χ. «Και οι δύο κουλτούρες σέβονται την τιμή της οικογένειας – εδώ, αυτό περιλαμβάνει και την καταγγελία κακοποίησης»).

3 προσκεκλημένοι/-ες ομιλητές/-τριες

Καλέστε εκπαιδευτές/ εκπαιδευτριες που μοιράζονται το ίδιο πολιτισμικό υπόβαθρο με τα παιδιά (π.χ. μουσουλμάνο γιατρό να μιλήσει για εξετάσεις ΣΜΛ στο Ισλάμ).

IV. Αντιμετώπιση αντίστασης

1 «Δικαίωμα να πιστεύεις κάτι διαφορετικό»

Σενάριο: «Μπορείς να ακολουθείς την πίστη σου και παράλληλα να γνωρίζεις τη νομοθεσία εδώ. Π.χ. κάποια άτομα δεν χρησιμοποιούν αντισύλληψη, αλλά μαθαίνουν για αυτή για να βοηθήσουν φίλους και φίλες.»

2 Σενάρια «Τί θα γινόταν αν...;»

Παράδειγμα: «Τί θα γινόταν αν ο ξάδερφός σου είναι ΛΟΑΤΚΙ+ και φοβάται να το πει στην οικογένεια; Πώς θα τον υποστήριζες σύμφωνα με την εδώ νομοθεσία;»

V. Αξιολόγηση & ενδυνάμωση

1

Εισιτήρια εξόδου: «Ένα πράγμα που θα θυμάμαι»

Τα νεαρά άτομα μοιράζονται μία δεξιότητα ή πληροφορία που θα θυμούνται (π.χ. «Πώς να πω όχι σε αυτή τη χώρα»).

2

Συνηγορία από τα ίδια τα νεαρά άτομα

Δημιουργήστε ομάδες εργασίας που θα σχεδιάσουν αφίσες με πολιτισμικά ευαίσθητα μηνύματα για τα δικαιώματα σχετικά με τη συναίνεση και την υγεία, για τις κοινότητές τους.

Βασικές πηγές

Κατευθυντήριες Γραμμές της UNESCO:

<https://www.osaido.org/wp-content/uploads/2025/04/UNESCO-diethnis-technikos-odigos.pdf>

Βίντεο AMAZE:

<https://www.youtube.com/channel/UC-rLDIXbqeSwGu03PPb3BLQ>

Πρακτικά σημεία για την υλοποίηση της εκπαίδευσης

1. Εθελοντική συμμετοχή

Γιατί: Η υποχρεωτική παρακολούθηση μπορεί να πυροδοτήσει τραύμα ή αντίσταση.

Πώς: Σαφής δυνατότητα αποχώρησης: Από την αρχή πείτε: «Μπορείτε να φύγετε οποιαδήποτε στιγμή, και δεν θα ρωτήσω γιατί.»

Εναλλακτικές δραστηριότητες: Προσφέρετε εργασίες που δεν είναι σεξουαλικής εκπαίδευσης (π.χ. ζωγραφική, γλωσσική υποστήριξη) για όσα άτομα επιλέγουν να μη συμμετέχουν.

Ανώνυμα ερωτηματολόγια από πριν: Για να κατανοήσετε το επίπεδο άνεσης (π.χ. «Βαθμολογήστε το ενδιαφέρον σας για αυτά τα θέματα: 1–5»).

2. Επιλογές ως προς τη δημιουργία ομάδων με βάση το φύλο

Πολιτισμικό πλαίσιο: Κάποια νεαρά άτομα που ακολουθούν τις μουσουλμανικές ή συντηρητικές αξίες νιώθουν άβολα να συζητούν για το σεξ σε χώρους όπου είναι μεικτά φύλα.

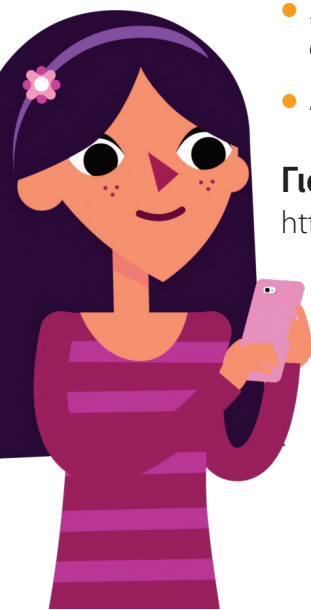
Επιλογή	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Διαχωρισμένα φύλα	Μειώνει τη ντροπή (π.χ. τα κορίτσια μιλούν ελεύθερα για την περίοδο).	Ενισχύει το δίπολο των φύλων, περιορίζει την ανταλλαγή εμπειριών.
Μεικτά φύλα	Δίνει το παράδειγμα του υγιούς διαλόγου, ευθυγράμμιση με τις νόρμες της χώρας υποδοχής.	Μπορεί να φιμώσει κορίτσια ή ΛΟΑΤΚΙ+ νεαρά άτομα.
Υβριδικό μοντέλο	Διαχωρισμένα για βασικά θέματα (π.χ. ανατομία), μεικτά για δικαιώματα/συναίνεση.	Πιο περίπλοκο στην υλοποίηση, μπορεί να προκαλέσει σύγχυση στα νεαρά άτομα.

Προτάσεις:

- Ξεκινήστε με διαχωρισμό φύλων (αν το επιτρέπουν οι υποδομές), αλλά προσφέρετε μεικτές συνεδρίες ως επιλογή για θέματα όπως η συναίνεση και τα ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιώματα.
- Δώστε πάντα την ανώνυμη δυνατότητα ερωτήσεων (π.χ. κουτί ερωτήσεων).

Για περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.google.com/url?q=https://sexualeducation.gr/question-box-to-kouti-ton-erotiseon/ypostiriktikoyliko/&sa=D&source=editors&ust=1749291494582688&usg=AOvVaw0MJ275oKAaISJ2AsmR0FRX>

3. Άνεση & κατάρτιση των ατόμων που εκπαιδεύουν

Για νεαρά άτομα που εκπαιδεύουν:

Συνεκπαίδευση: Συνδυάστε κοινωνικό/ή λειτουργό με ειδικό/ή υγείας για κατανομή ευθυνών.

Έτοιμες απαντήσεις: Προετοιμάστε απαντήσεις για δύσκολες ερωτήσεις (π.χ. «Στην Ελλάδα, οι γιατροί δεν επιτρέπεται να δίνουν πληροφορίες στην αστυνομία»).

Εξάσκηση: Κάντε πρόβες με άτομα που συνεργάζεστε για ενίσχυση αυτοπεποίθησης.

4. Γλωσσικά & γνωστικά εμπόδια

Οπτικά βοηθήματα: Χρήση βίντεο της AMAZE (μεταγλωττισμένα σε ελληνικά/αραβικά/νταρί και άλλες γλώσσες) και εικονιδίων ■ (π.χ. για οτιδήποτε μη συναινετικό).

Διερμηνείς/διαπολιτισμικοί διαμεσολαβητές/τριες: Αν είναι δυνατόν, συνεργαστείτε με άτομα-συνδέσμους από την ίδια πολιτισμική ομάδα που μπορούν να μεταφράσουν ή να διευκρινίσουν λεπτές πολιτισμικές αποχρώσεις.

5. Χώρος & ιδιωτικότητα

Αποφύγετε πολυσύχναστα δωμάτια: Επιλέξτε ιδιωτικούς χώρους σε δομές/καταυλισμούς (όχι κοιτώνες).

Διαρρύθμιση: Κύκλοι για συζήτηση, σειρές για βίντεο, και «ήσυχες γωνιές» για όποιον/α δεν θέλει να συμμετάσχει.

6. Χρόνος & ρυθμός

Σύντομες συνεδρίες: 30–45 λεπτά το πολύ (το τραύμα επηρεάζει τη συγκέντρωση).

Σωστός προγραμματισμός: Αποφύγετε στιγμές που τα νεαρά άτομα έχουν άγχος (π.χ. μετά από νομικά ραντεβού).

7. Υποστήριξη μετά τη συνεδρία

Κατ' ιδίαν υποστήριξη: Διαθέσιμος/η σύμβουλος για προσωπικές ερωτήσεις.

Κάρτες πληροφόρησης: Παροχή φυλλαδίων με κλινικές, γραμμές υποστήριξης (στη μητρική τους γλώσσα).

Τίτλος μαθήματος:

«Η ζωή στην Ελλάδα: Τι διαφέρει και τι παραμένει ίδιο»

Διάρκεια
45–60 λεπτά

Στόχος: Ενίσχυση της επίγνωσης πολιτισμικών διαφορών στις σχέσεις, την υγεία και τα δικαιώματα, με ταυτόχρονη επιβεβαίωση της πολιτισμικής ταυτότητας των νεαρών ατόμων.

Δομή Μαθήματος

Δείγμα Εισαγωγικού Κειμένου:

Εκπαιδευτής/ εκπαιδευτρια (με ζεστό, φιλόξενο τόνο):

«Γεια σε όλους και όλες. Σήμερα θα μιλήσουμε για κάποια σημαντικά θέματα που ίσως σας φανούν καινούργια ή άβολα στην αρχή. Όμως να γιατί τα συζητάμε: Όταν μετακομίζει ένα άτομο σε μια νέα χώρα, πολλά πράγματα μπορεί να είναι διαφορετικά – πώς μιλούν μεταξύ τους οι άνθρωποι, τι θεωρείται “φυσιολογικό”, ακόμη και οι νόμοι.

Αυτές οι πληροφορίες υπάρχουν για να σας βοηθήσουν να μείνετε ασφαλείς, να καταλάβετε τα δικαιώματά σας και να πάρετε τις καλύτερες αποφάσεις για τον εαυτό σας όσο ζείτε στην Ελλάδα.

Θα δούμε κάποια σύντομα βίντεο και θα κάνουμε ανοιχτές συζητήσεις – όχι για να σας πούμε τι να πιστεύετε, αλλά για να βεβαιωθούμε ότι ξέρετε πώς λειτουργούν τα πράγματα εδώ. Μερικά από αυτά ίσως συγκρούονται με όσα έχετε μάθει μέχρι τώρα, και αυτό είναι OK. Δεν χρειάζεται να συμφωνείτε με όλα – αλλά το να τα γνωρίζετε μπορεί να σας βοηθήσει:

- Να αποφύγετε παρεξηγήσεις με γιατρούς, αστυνομικούς ή εργοδότες/τριες.
- Να προστατευτείτε από εκμετάλλευση ή επικίνδυνες καταστάσεις.
- Να χτίσετε υγιείς σχέσεις – είτε με φίλους/ φίλες, είτε με άτομα που συγκατοικείτε, είτε με ερωτικούς συντρόφους. »

Υλικά:

- Αυτοκόλλητα χαρτάκια ή μικρά χαρτάκια + στυλό (για ανωνυμία)
- Πίνακας ή μεγάλο χαρτί
- Εκτυπωμένες συμπεριληπτικές εικόνες/εικονίδια που αναπαριστούν κοινά θέματα (γάμος, φίλιες, υγιονομική περίθαλψη)
- Βίντεο AMAZE (π.χ. «Συναίνεση ή Υγιείς Σχέσεις»)

«Ο στόχος μας δεν είναι να σας αλλάξουμε αλλά να σας δώσουμε κάποια εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να ζήσετε με αυτοπεποίθηση στην Ελλάδα. Μπορείτε πάντα να κάνετε ερωτήσεις, να μοιράζεστε σκέψεις ή απλώς να ακούτε. Ας ξεκινήσουμε με ένα βίντεο για [θέμα – π.χ. συναίνεση ή υγιείς σχέσεις] – δώστε προσοχή στο πώς μπορεί να σχετίζεται με τη ζωή σας εδώ στην Ελλάδα.»

1 Ζέσταμα: «Κάτι που παρατήρησες ότι είναι διαφορετικό εδώ» (10 λεπτά)

- Ζητήστε από τα νεαρά άτομα να γράψουν σε ένα χαρτάκι μια διαφορά που έχουν παρατηρήσει μεταξύ της ελληνικής και της δικής τους κουλτούρας (π.χ. «Στη χώρα μου, τα αγόρια και τα κορίτσια δεν κάνουν χειραψία»).
- Συλλέξτε τα χαρτάκια και διαβάστε τα ανώνυμα. Ομαδοποιήστε ανά θεματολογία (π.χ. κανόνες φύλου, ραντεβού, ιδιωτικότητα).

Κύριο μήνυμα: «Δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις –ο εντοπισμός των διαφορών μας βοηθάει να μάθουμε.»

2 Δραστηριότητα: Ταξινόμηση «Μου αρέσει / Δυσκολεύομαι» (15 λεπτά)

- Αναρτήστε 3–5 θέματα στον τοίχο (π.χ. φιλίες, ραντεβού, επίσκεψη σε γιατρό). Κάτω από το καθένα, βάλτε δύο στήλες: «Μου Αρέσει» και «Δυσκολεύομαι».
- Τα νεαρά άτομα γράφουν ανώνυμα απαντήσεις (π.χ. για το «Ραντεβού»: «Μου αρέσει: Επιλέγουν μόνα τους σύντροφο» / «Δυσκολεύομαι: Δεν υπάρχει τόσο μεγάλη εμπλοκή των γονέων»).
- Συζήτηση: «Τι σας εξέπληξε; Τι πιστεύετε ότι είναι καλό να γνωρίζετε στην Ελλάδα;»

3 Βίντεο AMAZE και πολιτισμική σύγκριση (15 λεπτά)

- Δείτε ένα σύντομο βίντεο AMAZE (π.χ. «Συναίνεση ή Υγιείς Σχέσεις»).

Συζήτηση:

- «Ποια σημεία στο βίντεο ταυτίζονται ή έρχονται σε αντίθεση με όσα έχετε γράψει;»
- «Πώς μπορεί αυτή η γνώση να βοηθήσει κάποιο άτομο στην Ελλάδα;»

Συμβουλή: Χρησιμοποιήστε φανταστικά σενάρια (π.χ. «Ο εργοδότης του Αλέξη ακουμπάει τον ώμο του – πώς θα αντιδρούσε ο Αλέξης στη χώρα σας σε σχέση με την Ελλάδα;»)

4 Κλείσιμο: «Ένα πράγμα που θα θυμάμαι» (5 λεπτά)

- Τα νεαρά άτομα μοιράζονται μία σκέψη/πληροφορία που θα θυμούνται – προφορικά ή σε χαρτάκι.
- Ενίσχυση Μηνύματος: «Δεν χρειάζεται να συμφωνείτε με όλα – αλλά τώρα είστε πιο προετοιμασμένοι/ες.»

Πηλοήγηση πολιτισμικών και θρησκευτικών αξιών στη σεξουαλική εκπαίδευση με νεαρά άτομα με μεταναστευτικό ή/και προσφυγικό υπόβαθρο

Κατά την εφαρμογή της σεξουαλικής εκπαίδευσης σε νεαρά άτομα που ασπάζονται το Ισλάμ ή προέρχονται από αυστηρά θρησκευτικά περιβάλλοντα (π.χ. συντηρητικές χριστιανικές ή ορθόδοξες εβραϊκές κοινότητες κ.ά.), ειδικά με προσφυγικό και μεταναστευτικό υπόβαθρο, οι εκπαιδευτικοί συχνά έρχονται αντιμέτωποι/ες με βαθιά ριζωμένες πολιτισμικές και θρησκευτικές αξίες που επηρεάζουν την κατανόηση της σεξουαλικότητας, του φύλου και των σχέσεων.

Θέματα που ενδέχεται να προκύψουν

1 Αποχή μέχρι τον γάμο

Πεποίθηση: Το σεξ επιτρέπεται μόνο εντός γάμου.

Πιθανή αντίδραση: Η αντισύλληψη, η αυτοϊκανοποίηση ή η συζήτηση για τη σεξουαλική ταυτότητα μπορεί να θεωρηθούν «ανήθικα».

Προσέγγιση: Τονίστε αξίες όπως ο αυτοσεβασμός, η προσωπική επιλογή και η ενημερωμένη απόφαση. Εξηγήστε ότι η σεξουαλική εκπαίδευση παρέχει γνώση, όχι προτροπή για σεξουαλική δραστηριότητα.

2 Ρόλοι φύλων και σεμνότητα

Πεποίθηση: Αυστηρά καθορισμένοι ρόλοι για άνδρες και γυναίκες, ιδιαίτερη έμφαση στη σεμνή εμφάνιση και συμπεριφορά των κοριτσιών.

Πιθανή αντίδραση: Η συζήτηση για το σώμα – ειδικά για το γυναικείο ή την εμμηνόρροια – μπορεί να θεωρηθεί ακατάλληλη.

Προσέγγιση: Χρησιμοποιήστε γλώσσα με σεβασμό και ευαισθησία ως προς το φύλο. Παρουσιάστε τη γνώση του σώματος ως θέμα υγείας και αξιοπρέπειας.

3 Σεξουαλικότητα ως ταμπού

Πεποίθηση: Η συζήτηση για το σεξ είναι ντροπιαστική ή ακόμα και αμαρτωλή (haram).

Πιθανή αντίδραση: Η οικογένεια ή τα ίδια τα παιδιά μπορεί να αντισταθούν σε τέτοιες συζητήσεις.

Προσέγγιση: Ξεκινήστε με «ασφαλή» θέματα όπως η εφηβεία ή η υγιεινή, χτίστε εμπιστοσύνη και παρουσιάστε τη σεξουαλική εκπαίδευση ως δικαίωμα και μέρος της εκπαίδευσης για την υγεία.

4 Ετεροκανονικότητα και σιωπή γύρω από τα ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα

Πεποίθηση: Μη-ετεροφυλοφιλικές ταυτότητες θεωρούνται απαράδεκτες ή αμαρτωλές.

Πιθανή αντίδραση: Απόρριψη ή ένταση όταν γίνεται αναφορά σε σεξουαλική ποικιλομορφία.

Προσέγγιση: Παρουσιάστε την ποικιλομορφία ως πραγματικότητα. Εστιάστε στον σεβασμό και στην πρόληψη του εκφοβισμού. Αποφύγετε τη σύγκρουση· αφήστε χώρο για ήσυχο προβληματισμό.

5 Εξουσία θρησκευτικών ηγετών ή της οικογένειας

Πεποίθηση: Οι θρησκευτικοί ηγέτες ή η οικογένεια αποφασίζουν τι είναι «σωστό» ή «λάθος».

Πιθανή αντίδραση: Τα νεαρά άτομα μπορεί να αισθάνονται διχασμένα ανάμεσα στη νέα γνώση και τις παραδοσιακές αντιλήψεις.

Προσέγγιση: Ενισχύστε την κριτική σκέψη με σεβασμό στις πεποιθήσεις. Τονίστε ότι η μάθηση δεν σημαίνει απώλεια αξιών.

Τι Λειτουργεί Καλύτερα

Παρουσιάστε την σεξουαλική εκπαίδευση ως ενδυναμωτική, όχι απειλητική:

«Είμαστε εδώ για να υποστηρίξουμε την υγεία, τα δικαιώματα και την ασφάλειά σας».

Συχνές ερωτήσεις & πολιτισμικά ευαίσθητες απαντήσεις

1 «Γιατί μιλάμε για αυτά; Δεν είναι αμαρτία/haram;»

Απάντηση:

Καλή ερώτηση. Διαφορετικοί άνθρωποι και θρησκείες έχουν διαφορετικές απόψεις. Στόχος μας δεν είναι να αλλάξουμε τις πεποιθήσεις σας, αλλά να σας δώσουμε σωστές πληροφορίες ώστε να μπορείτε να παίρνετε ασφαλείς και υγιείς αποφάσεις για τη ζωή σας. Όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα να καταλαβαίνουν το σώμα τους και τα δικαιώματά τους.

2 «Είναι εντάξει να έχω αυτά τα συναισθήματα πριν τον γάμο;»

Απάντηση:

Ναι. Είναι απόλυτα φυσιολογικό να έχεις συναισθήματα, απορίες ή ακόμα και σύγχυση κατά την εφηβεία. Το να έχεις σκέψεις ή επιθυμίες δεν σημαίνει ότι κάνεις κάτι λάθος. Το σημαντικό είναι να καταλαβαίνεις και να διαχειρίζεσαι αυτά τα συναισθήματα με σεβασμό.

3 «Επιτρέπεται η ύπαρξη ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων στη θρησκεία μας;»

Απάντηση:

Αυτό είναι ένα πολύ προσωπικό και θρησκευτικό ερώτημα, και οι απόψεις διαφέρουν. Στην τάξη αυτή εστιάζουμε στο να φερόμαστε με σεβασμό και ασφάλεια σε όλα τα άτομα, όποια κι αν είναι. Δεν είμαστε εδώ για να σας πούμε τι να πιστεύετε, αλλά για να σας δώσουμε εργαλεία για να ζήσετε με ασφάλεια και σεβασμό.

4 «Αν το σεξ είναι μόνο για τον γάμο, γιατί μας διδάσκετε για προφυλάξεις;»

Απάντηση:

Καλή ερώτηση. Ακόμα κι αν κάποιος/α επιλέξει να μην κάνει σεξ πριν τον γάμο, είναι σημαντικό να έχει τη γνώση. Η ζωή είναι απρόβλεπτη. Η γνώση προστατεύει – ποτέ δεν βλάπτει.

5 «Θα το μάθουν οι γονείς / κηδεμόνες μου αν κάνω ερωτήσεις;»

Απάντηση:

Αυτός είναι ένας ασφαλής χώρος. Δεν μοιραζόμαστε όσα λέτε, εκτός κι αν υπάρχει σοβαρό ζήτημα ασφάλειας. Έχετε δικαίωμα στην ιδιωτικότητα και στις απαντήσεις χωρίς φόβο.

6

«Αν η οικογένειά μου δεν μου επιτρέπει να μιλάω για αυτά;»

Απάντηση:

Αυτό μπορεί να είναι δύσκολο. Πολλές οικογένειες αισθάνονται άβολα με αυτά τα θέματα. Δεν κάνουν κάτι λάθος που μαθαίνεις. Μαθαίνεις να σέβεσαι τον εαυτό σου, να καταλαβαίνεις το σώμα σου και να φροντίζεις την υγεία σου – και αυτά είναι για αυτά τα θέματα αφορούν όλα τα άτομα.

7

«Μας λέτε δηλαδή ότι επιτρέπεται να κάνουμε σεξ πριν τον γάμο;»

Απάντηση:

Δεν λέμε σε κανέναν τι να κάνει. Όλοι οι άνθρωποι έχουν διαφορετικά πιστεύω. Εμείς είμαστε εδώ για να σας δώσουμε τις σωστές πληροφορίες ώστε να μπορείτε να αποφασίσετε υπεύθυνα με βάση τις αξίες σας – τώρα ή στο μέλλον.

8

«Γιατί να μάθουν τα κορίτσια για το σώμα των αγοριών (ή το αντίστροφο);»

Απάντηση:

Υπέροχη ερώτηση! Όταν ξέρουμε πώς λειτουργούν διαφορετικά σώματα, μπορούμε να δείχνουμε αλληλοσεβασμό, να διαλύουμε μύθους και να επικοινωνούμε καλύτερα.

9

«Δεν είναι ακατάλληλο να μιλάμε για τα 'ιδιωτικά' μέρη;»

Απάντηση:

Μπορεί να νιώθεις άβολα, ειδικά αν δεν έχεις ξαναμιλήσει για αυτά. Αλλά το να ξέρεις τα σωστά ονόματα για το σώμα σου είναι σημαντικό για την υγεία, την ασφάλεια και την αυτοπεποίθησή σου. Μιλάμε με σεβασμό – όχι με χυδαίο τρόπο.

10

«Μπορούμε να παραλείψουμε το κομμάτι για τα ΛΟΑΤΚΙ+; Δεν υπάρχουν αυτά ή αυτά είναι ανώμαλα πράγματα...»

Απάντηση:

Δεν χρειάζεται να συμφωνείς με όλα. Στόχος μας είναι να καταλάβουμε ότι όλοι οι άνθρωποι αξίζουν ασφάλεια και σεβασμό – ακόμα κι αν είναι διαφορετικοί από εμάς. Δεν είναι συζήτηση για να πείσουμε, αλλά για να διασφαλίσουμε ότι κανείς και καμία δεν νιώθει αποκλεισμένος/η.

11

«Αφού είναι φυσιολογικό να είμαι να έχω περιέργεια, επιτρέπεται να βλέπω πορνό;»

Απάντηση:

Είναι φυσιολογικό να έχεις περιέργεια, ειδικά με τόσο υλικό online. Αλλά η πορνογραφία δεν έχει σκοπό να σε μορφώσει – συχνά δείχνει πράγματα μη ρεαλιστικά, επικίνδυνα ή ακόμη και βίαια. Είμαστε εδώ για να σου δώσουμε ειλικρινείς, έγκυρες πληροφορίες που σε βοηθούν – όχι που σε μπερδεύουν.

12

«Γιατί να μάθω για συναίνεση αφού δεν βγαίνω με κανέναν/καμία;»

Απάντηση:

Η συναίνεση δεν αφορά μόνο το σεξ. Έχει να κάνει με το να ξέρεις πώς να λες "ναι" ή "όχι", πώς να ακούς και πώς να φέρεσαι στα άλλα άτομα με σεβασμό.. Είναι σημαντική για τις φιλίες, την οικογένεια και το σχολείο.

13

«Κι αν δεν θέλω να παντρευτώ ή να κάνω παιδιά;»

Απάντηση:

Είναι απολύτως εντάξει! Ο καθένας και η καθεμία μας έχει το δικαίωμα να κάνει τις δικές του/της επιλογές για το σώμα, τις σχέσεις και το μέλλον του – με ή χωρίς γάμο, με ή χωρίς παιδιά.

14

«Θα μπλέξω αν κάνω τέτοιες ερωτήσεις;»

Απάντηση:

Ποτέ. Αυτός είναι χώρος για ερωτήσεις – χωρίς να κρίνουμε. Αν σε απασχολεί κάτι, πιθανόν το σκέφτεται και κάποιο άλλο άτομο. Αξίζεις ειλικρινείς απαντήσεις.

15

«Γιατί να μην αφήσουμε τη θρησκεία να μας διδάξει αυτά τα θέματα;»

Απάντηση:

Η θρησκεία μπορεί να διδάξει αξίες, αγάπη και σεβασμό. Η σεξουαλική εκπαίδευση προσθέτει γνώσεις για το σώμα, τα συναισθήματα, τα δικαιώματα και την ασφάλεια. Μαζί, αυτά τα δύο δίνουν μια πιο πλήρη εικόνα – και αυτό είναι δύναμη.

Πώς να αντιμετωπίσετε γονείς / κηδεμόνες που διαφωνούν με τη σεξουαλική εκπαίδευση

1. Αναγνωρίστε τους φόβους τους – μην τους απορρίπτετε

Πολλοί γονείς/κηδεμόνες φοβούνται ότι η σεξουαλική εκπαίδευση θα «διαφθείρει τα παιδιά», θα έρθει σε αντίθεση με τη θρησκεία τους ή θα τα ενθαρρύνει να κάνουν σεξ.

Τι να πείτε:

«Κατανοούμε την ανησυχία σας. Αυτή η εκπαίδευση δεν προωθεί έναν συγκεκριμένο τρόπο ζωής, ούτε ωθεί τα παιδιά να πάνε ενάντια στις αξίες τους. Στόχος μας είναι να τα βοηθήσουμε να μεγαλώσουν υγιή, ασφαλή και με σεβασμό προς τον εαυτό τους και τους άλλους ανθρώπους.»

2. Πλαισιώστε την σεξουαλική εκπαίδευση με κοινές αξίες

Εστιάστε σε όσα ήδη μοιράζεστε: υγεία, προστασία, οικογένεια, αξιοπρέπεια, υπευθυνότητα. Τονίστε ότι η σεξουαλική εκπαίδευση διδάσκει τον σεβασμό, τη συναίνεση, την ψυχική υγεία και την πρόληψη κακοποίησης.

3. Επικοινωνήστε με διαφάνεια & προσκαλέστε διάλογο

- Οργανώστε συναντήσεις με γονείς/κηδεμόνες .
- Παρέχετε μεταφρασμένο υλικό ή φυλλάδια.
- Δημιουργήστε «ασφαλείς» χώρους για γονείς/κηδεμόνες, ώστε να κάνουν ερωτήσεις.
- Δείξτε παραδείγματα περιεχομένου κατάλληλου για την ηλικία – όχι αυτό που φοβούνται ότι θα διδαχθεί το παιδί τους .

4. Προσφέρετε επιλογή (όπου επιτρέπεται)

Σε ορισμένα προγράμματα, υπάρχει η δυνατότητα οι γονείς/κηδεμόνες να επιλέγουν επιμέρους ενότητες, ώστε να συμμετέχουν στο δικό τους ρυθμό και να επιλέγουν τις θεματικές. Αυτό χτίζει εμπιστοσύνη και διευκολύνει τη σταδιακή αποδοχή της σεξουαλικής εκπαίδευσης.

Πώς να υποστηρίξετε παιδιά όταν οι γονείς/κηδεμόνες διαφωνούν

1. Καθησυχάστε το παιδί: Δεν κάνει κάτι λάθος

Πολλά παιδιά νιώθουν ενοχή ή φόβο αν παρακολουθούν σεξουαλική εκπαίδευση χωρίς την έγκριση των γονιών/κηδεμόνων τους.

Πείτε του:

«Έχεις το δικαίωμα να γνωρίζεις το σώμα σου και τα δικαιώματά σου. Το να μαθαίνεις δεν σημαίνει ότι κάνεις κάτι κακό.»

2. Διαφυλάξτε το απόρρητο και την ασφάλεια

Προστατέψτε την ιδιωτικότητα των μαθητών/τριών. Ποτέ μην «αποκαλύπτετε» ότι κάποιος/κάποια παρακολούθησε Σεξουαλική Εκπαίδευση ή έκανε συγκεκριμένες ερωτήσεις.

3. Δώστε φράσεις για δύσκολες συζητήσεις

- «Μαθαίνουμε πώς να σεβόμαστε τους άλλους ανθρώπους και να κατανοούμε την υγεία μας – όπως στη φυσική αγωγή ή στη βιολογία.»
- «Δεν μαθαίνουμε για να κάνουμε κάτι – μαθαίνουμε για να ξέρουμε τι είναι ασφαλές.»

4. Δημιουργήστε δίκτυα υποστήριξης

- Οργανώστε ομαδικές συζητήσεις μεταξύ συνομηλίκων ατόμων (peer support).
- Δώστε τη δυνατότητα για ατομικά check-ins.
- Αν χρειάζεται, παραπέμψτε σε ψυχολόγους ή κοινωνικούς λειτουργούς.

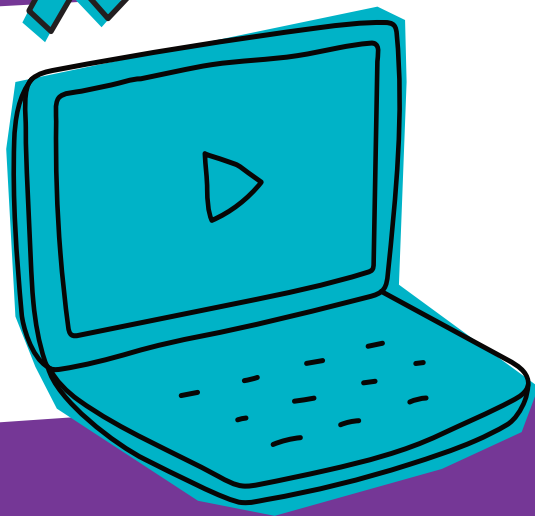
Τελική συμβουλή για επαγγελματίες που εργάζονται με νεαρά άτομα:

Δεν είστε εδώ για να αντικαταστήσετε τις οικογενειακές αξίες. Είστε εδώ για να δώσετε στα παιδιά γνώση και εργαλεία ώστε να πάρουν σωστές, ενημερωμένες και αποφάσεις με σεβασμό για όλα τα άτομα – τώρα και στο μέλλον.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ

Βιβλία

Αγαπημένα της Ως Αιδώ

Οδηγοί και χρήσιμες ιστοσελίδες

Ως Αιδώ: Υλικό σεξουαλικής εκπαίδευσης για γονείς και εκπαιδευτικούς

AMAZE GREEK

Α.ΞΕ.Π.Τ : Υλικό και δράσεις σεξουαλικής εκπαίδευσης για εκπαιδευτικούς

Sexualeducation.gr: Συμπεριληπτική-Ολοκληρωμένη Σεξουαλική Εκπαίδευση

Δεξιότητες Ζωής: Blog για γονείς και εκπαιδευτικούς

LOVE ACT educational guides

UNESCO Διεθνής τεχνικός οδηγός για τη σεξουαλική εκπαίδευση: Μία ενημερωμένη και τεκμηριωμένη προσέγγιση: Αναθεωρημένη έκδοση

Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Σεξουαλική Αγωγή στην Ευρώπη. Ένα πλαίσιο που απευθύνεται σε φορείς χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικές και υγειονομικές αρχές και ειδικούς" από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ).

Εκπαιδύοντας το Μέλλον: Σεξουαλική Εκπαίδευση για Εκπαιδευτικούς

Εκπαιδύοντας το Μέλλον: Σεξουαλική Εκπαίδευση Αναπτυξιακά Στάδια

Συναι/νο για Εκπαιδευτικούς: Ένας Οδηγός για την Καλλιέργεια της Συναινεσης στο Σχολικό Περιβάλλον

Παιδικές Τραυματικές Εμπειρίες και Σεξουαλική Εκπαίδευση με Επίγνωση του Τραύματος

Αποκάλυψη περιστατικών κακοποίησης στο πλαίσιο της Σεξουαλικής Εκπαίδευσης

Οδηγός Σεξουαλικής Εκπαίδευσης με Επίγνωση του Τραύματος

Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση βασισμένη σε στοιχεία (ΚΜΟΠ)

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ
Υλικό εκπαίδευσης για Επαγγελματίες που εργάζονται με νέους/νέες (ΚΜΟΠ)

Εκπαιδευτικό υλικό: ΛΟΑΤΚΙ

Πολύχρωμο Σχολείο -Εκπαιδευτικό υλικό

Υλικό για τα Ίντερσεξ άτομα -Τι ευχόμαστε να γνώριζαν οι δάσκαλοί/-ες μας

Συμπεριληπτική, Ουδέτερη ως προς το φύλο, Μη κακοποιητική Γλώσσα

Σχεδιασμός εκπαιδεύσεων Jeffrey Gould (Cardea Services) και Έλενα Σκαρπιδού
Επιμέλεια και σύνταξη κειμένων: Έλενα Σκαρπιδού, Νιόβη Μιχαλοπούλου, PsyD και Έλλη Γερακοπούλου

**Το έργο Εκπαιδεύοντας το Μέλλον:
Σεξουαλική Αγωγή για Γονείς,
Εκπαιδευτικούς και Επαγγελματίες**
είναι χρηματοδοτούμενο από τα Amaze Global
Impact Awards και υλοποιείται από την Ως Αιδώ
και το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

**Ως
ΑΙΔΩ**
σεξουαλική εκπαίδευση
για όλες τις ηλικίες

δίκτυο
για τα δικαιώματα
του παιδιού
Πέρα από λόγια και συμβάσεις

network
for children's
rights
Beyond words and conventions